

MERKEZ'DEN
İHRACATÇIYA
ÇİFTE
DESTEK

FAİZ DÜŞTÜ, LİMİT ARTTI

İhracatçıya desteğini kesintisiz sürdüren Merkez'den dün de önemli bir adım geldi. Reeskont kredisinde maliyet 15 puan düşürülürken, firma limitleri de yükseltildi

MARAKEŞ'TE DEV FONLARLA BULUŞACAK

TÜRKİYE Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Hafize Gaye Erkan, 11-13 Ekim tarihlerinde Fas'ın Marakeş şehrinde olacak. Erkan, Marakeş'te Dünya Bankası Grubu ve Uluslararası Para Fonu (IMF) Yıllık Toplantıları kapsamında uluslararası fonlar ve yatırım bankalarıyla buluşacak. Erkan'ın Marakeş'te dünyanın en büyük portföy yönetim şirketi olan Blackrock'ın yanı sıra JPMorgan, Deutsche Bank ve diğer merkez bankası başkanları ile görüşmesi bekleniyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), para politikasını normalleştirirken, büyümenin kompozisyonunu daha dengeli hale getirmek için ihracatçının finansmana erişimini destekleme hamlelerine bir yenisini ekledi. Yeni uygulama ile ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyeti düşürülürken, firma limitleri yükseltildi.

TCMB'nin ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont

kredileri faizi hesaplama yönteminde yaptığı güncelleme sonucunda reeskont kredilerinin toplam faiz maliyeti, Merkez Bankası politika faizi seviyesini aşmayacak. Böylece ihracatçıların ve KOBİ'lerin finansmana erişimi artarken, finansman maliyetleri yaklaşık 15 puan azalacak.

LİMİT YÜKSELTİLDİ

Merkez Bankası, firma reeskont limitlerini ise KOBİ tanımında yer alan mali kriterin yüzde 50'si kadar belirleme kararı aldı. Mikro

işletmeler için reeskont limiti 5 milyon TL, küçük işletmeler için 50 milyon, orta ölçekli işletmeler için de 250 milyon TL olarak güncellenecek.

YATIRIM MALINA AYRICALIK

Ayrıca, "net ihracatçılık kriterinin hesaplanmasında firmaların yatırım mali ithalatının dahil edilmemesine" karar verilerek yatırım kaynaklı ithalat harcamalarının net ihracatçılığı sınırlandırması önlenecek. Böylece reeskont kredilerinden yararlanabilecek ihracatçı firma sayısı artacak.

5 KRİTİK HAMLE

- Reeskont kredisi kullandırım limiti 300 milyon TL den 1.5 milyara çıkarıldı.
- Yüzde 30 ilave döviz satış şartı ve önden döviz satış şartı gibi koşulları kaldırıldı.
- Kullandırım limiti 1.5 milyar TL'den 3 milyara çıkarıldı.
- İhracatçının finansman maliyeti düşürüldü, firma limitleri yükseltildi.
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ile 11 banka arasında Vade[SİZ] İhracat Kredi Paketi devreye alındı.

ÖNEMLİ BİR ADIM

İSTANBUL Ticaret Odası (İTO) Başkanı **Şekib Avdagic**, "İhracatçıların kredi maliyetlerini düşüren önemli bir adım atıldı. Ekonomi yönetiminin sıkı para politikası uygularken, seçici kredi mekanizmasıyla üretim ve ihracatı desteklemesi memnuniyet verici" dedi. **İSO Başkanı Erdal Bahçıvan** ise, kararın ihracatçı ve sanayi adına sevindirici olduğunu söyledi.

BÜYÜME TAHMİNLERİ YÜKSELTİLDİ

ULUSLARARASI kuruluşların büyüme tahminlerini yükseltme kervanına dün yenileri eklendi. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı, Türkiye ekonomisinin 2023 yılı büyüme beklentisini yüzde 2.6'dan 3.7'ye yükseltti. Dünya Bankası da bu yılki büyüme beklentisini ikinci kez artırarak yüzde 3.2'den 4.2'ye çıkardı.

Reeskont kredilerine ince ayar

MERKEZ Bankası (TCMB), ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürdü, firma limitlerini yükseltti. Böylece ihracatçıların ve KOBİ'lerin finansmana erişimi artarken, finansman maliyetleri yaklaşık 15 puan azalacak. Buna göre, reeskont kredilerinin toplam faiz maliyeti, TCMB politika faizi seviyesini aşmayacak. **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı **Erdal Bahçivan**, reeskont kredisi kararının ihracatçı ve sanayici adına sevindirici bir karar olduğunu belirtti. **İstanbul Ticaret Odası** Başkanı **Şekib Avdagiç** de "İhracatçı şirketlerin kredi maliyetlerini düşüren önemli bir adım" değerlendirmesini yaptı.

İhracatçı finansmana daha rahat erişecek

EKONOMİ SERVİSİ

Merkez Bankası'nın bankalara gönderdiği uygulama talimatıyla ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetinde yaklaşık 15 puan düşüş sağlanıyor. Öte yandan ihracatçıların ve KOBİ'lerin finansmana erişimini artıracak bir adımla firma reeskont limitleri de artıyor. Merkez'in kararıyla, mikro işletmeler için reeskont limiti 5 milyon lira, küçük işletmelere 50 milyon lira ve orta ölçekli işletmeler için de 250 milyon lira şeklinde güncellenecek.

İstanbul Sanayi Odası

(ISO) Başkanı Erdal

Bahçivan Merkez Bankası reeskont kredileri kararını şöyle değerlendirdi:

"İhracatçılarımız için hayati öneme sahip olan reeskont kredilerinde bir süredir yaşanan sıkıntı, **İstanbul Sanayi Odası** olarak gündemimizde olan, çözülmesi için çaba sunduğumuz önemli konuydu.

Bugün Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın, ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürmesi ve firma limitlerini yükseltmesi, ihracatçımız ve **sanayicimiz** adına sevindirici, değerli bir karardır.

Üretim hayatımıza yönelik çözüm odaklı yaklaşım ve kararları nedeniyle Merkez Bankası Başkanımız Hafize Gaye Erkan'a ve çalışma

arkadaşlarına **sanayicilerimiz** adına teşekkür ediyorum."

'Eşgüdümlü ince ayar'

İstanbul Ticaret Odası

(İTO) Başkanı Şekib Avdagiç,

ise "İhracatçı şirketlerin

kredi maliyetlerini düşüren önemli bir adım atıldı. Ekonomi yönetimi politika setinde 'eşgüdümlü ince ayar' yapmaya devam ediyor" dedi.

Avdagiç, sosyal medya platformu X'ten yaptığı açıklamada, TCMB'nin reeskont kredilerinde ihracatçının finansman maliyetini 15 puan azaltıp, KOBİ'lerin ihracat kredisi limitini artırdığını hatırlattı. Avdagiç, mesajında, şunları kaydetti: "Ekonomi

yönetiminin sıkı para politikası uygularken, seçici kredi mekanizmasıyla üretim ve ihracatı desteklemesi memnuniyet verici. Bundan sonra da fiyat istikrarı için çalışırken; üretim, ihracat ve istihdamı da içeren eş zamanlı mücadeleden vazgeçmemeliyiz."

Erdal Bahçivan

Şekib Avdagiç

İHRACATÇIYA CİFTE destek

**MERKEZ'DEN
YENİ ADIM**

KOBİ'lerin ve ihracatçıların finansmana erişimini artıracak adımlara bir yenisi eklendi. Merkez Bankası, reeskont kredisinde finansman maliyetini 15 puan düşürürken, firma limitlerini yükseltti

**MALİYETLER
DÜŞTÜ**

● **İSTANBUL Ticaret Odası (İTO)** Başkanı Şekib Avdagıç: İhracatçı şirketlerin kredi maliyetlerini düşüren önemli bir adım atıldı. Ekonomi yönetimi politika setinde 'eşgüdümlü ince ayar' yapmaya devam ediyor.

● **İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)** Başkanı **Erdal Bahçivan**: Merkez Bankası'nın, ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürmesi ve firma limitlerini yükseltmesi, ihracatçımız ve **sanayicimiz** adına sevindirici, değerli bir karardır.

İHRACATÇININ reeskont kredisi kullanım limitlerini 1.5 ayda 10 kat artıran Merkez Bankası, dün de önemli bir hamle gerçekleştirdi. İhracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyeti düşürülürken, firma limitleri yükseltildi.

FAİZ 15 PUAN DÜŞECEK

Bankalara gönderilen uygulama talimatına göre, TCMB'nin ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri faizi hesaplama yönteminde yaptığı güncelleme sonucunda reeskont kredilerinin toplam faiz maliyeti, Merkez Bankası politika faizi seviyesini aşmayacak. Böylece ihracatçıların ve KOBİ'lerin finansmana erişimi artarken, finansman maliyetleri yaklaşık 15 puan azalacak.

LİMİT YÜKSELTİLDİ

Merkez Bankası, firma reeskont limitlerini ise KOBİ tanımında yer alan mali kriterin yüzde 50'si kadar belirleme kararı aldı. Buna göre, mikro işletmeler için reeskont limiti 5 milyon, küçük işletmeler için 50 milyon, orta ölçekli işletmeler için de 250 milyon lira olarak güncellenecek.

YATIRIM MALINA AYRICALIK

Ayrıca, 'net ihracatçılık kriterinin hesaplanmasında firmaların yatırım maliyetinin dahil edilmemesine' karar verilerek yatırım kaynaklı ithalat harcamalarının net ihracatçılığı sınırlandırması önenecek. Böylece yapılan yatırım kaynaklı ithalat harcamaları net ihracatçılığı sınırlandırmayarak reeskont kredilerinden yararlanabilecek ihracatçı firma sayısı artacak.

İhracatçının finansman maliyeti düştü firma limitleri yükseldi

İHRACATÇIMIZ İÇİN ÖNEMLİ BİR KARAR

İhracatçılarımız için hayati öneme sahip olan reeskont kredilerinde bir süredir yaşanan sıkıntı, **Istanbul Sanayi Odası** olarak gündemimizde olan, çözülmesi için çaba sergilediğimiz ve katkı sunduğumuz önemli konuydu. Bugün Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının, ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürmesi ve firma limitlerini yükseltmesi, ihracatçımız ve sanayicimiz adına sevindirici, değerli bir karardır. Üretim hayatımıza yönelik çözüm odaklı yaklaşım ve kararları nedeniyle Merkez Bankası Başkanımız Hafize Gaye Erkanîa ve çalışan arkadaşlarına sanayicilerimiz adına teşekkür ediyorum."

ÖNEMLİ BİR ADIM ATILDI

Istanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı **Sekip Avdagiç**, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB), reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürmesine ilişkin, "İhracatçı şirketlerin kredi maliyetlerini düşüren önemli bir adım atıldı. Ekonomi yönetimi politika setinde eş güdümlü ince ayar' yapmaya devam ediyor" ifadelerini kullandı. Avdagiç, yaptığı yazılı açıklamada, TCMB'nin reeskont kredilerinde ihracatçının finansman maliyetini 15 puan azaltıp, KOBİ'lerin ihracat kredisi limitini artırdığını hatırlattı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürdü, firma limitlerini yükseltti. Böylece ihracatçıların ve KOBİ'lerin finansmana erişimi artarken, finansman maliyetleri yaklaşık 15 puan azalacak. Bankalara gönderilen uygulama talimatına göre, TCMB'nin ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri faizi hesaplama yönteminde yaptığı güncelleme sonucunda reeskont kredilerinin toplam faiz maliyeti, Merkez Bankası politika faizi seviyesini aşmayacak. TCMB, firma

reeskont limitlerini ise KOBİ tanımında yer alan mali kriterin yüzde 50'si kadar belirleme kararı aldı. Buna göre, mikro işletmeler için reeskont limiti 5 milyon TL, küçük işletmeler için 50 milyon TL, orta ölçekli işletmeler için de 250 milyon TL olarak güncellenecek.

Ayrıca, "net ihracatçılık kriterinin hesaplanmasında firmaların yatırım mali ithalatının dahil edilmemesine" karar verilerek yatırım kaynaklı ithalat harcamalarının net ihracatçılığı sınırlandırılarak net ihracatçılığı sınırlandır-

mayarak reeskont kredilerinden yararlanabilecek ihracatçı firma sayısı artacak.

TCMB, daha önceki kararlarıyla reeskont kredisi kullanım limitlerini kademeli olarak 300 milyon TL'den 3 milyar TL'ye yükseltmiş, temmuz ayında ise yüzde 30 ilave döviz satış şartı ve önden döviz satış şartı gibi koşulları kaldırarak krediye erişim şartlarını kolaylaştırmıştı. TCMB, parasal sıkılaştırma sürecini seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma kararları ile desteklerken, ihracatçıların finansal erişimini gözetenek verdiği desteği devam ettiriyor.

“ISO 500'deki şirketler enerjideki dönüşüme öncülük ediyor”

Avrupa Birliği'nin hayata geçirdiği SKDM'nin geçiş döneminin iyi değerlendirilmesi gerektiğini söyleyen ESCON Enerji CEO'su Onur Ünlü, “ISO 500'deki şirketlerin bu sürece öncülük ettiğini görüyoruz. Özellikle fosil yakıt kullanımından çıkmak için ısı pompası ve yenilenebilir enerjiye ciddi yatırım yapıyorlar” dedi.

AVRUPA Birliği'nin (AB) iklim nötr kıta olma hedefiyle attığı en somut adım olan Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması'nın (SKDM) geçiş süreci 1 Ekim'de başlıyor. Buna göre çimento, demir-çelik, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojen olmak üzere altı sektördeki şirketler 2026 yılına kadar emisyonlarını raporlamakla yükümlü olacak. 1 Ocak 2026 itibarıyla ise her bir ton emisyon için sertifika ibraz edilmesi gerekecek. Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olan AB ile olan ticaretini yeniden şekillendirecek olan bu süreç için şirketler de yol haritalarını belirleyerek, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerjiye ciddi yatırımlar yapmaya başladı. Avrupa'dan Güney Asya'ya uzanan bir coğrafyada, toplam 12 ülkede 1.100'ün üzerinde endüstriyel işletmeye hizmet veren Türkiye'nin ilk ve tek global enerji hizmet şirketi olan ESCON Enerji'nin CEO'su Onur Ünlü, endüstriyel tesisleri karbondan arındırma kapsamında yaptıkları çalışmalar ve işletmelerin bu süreçte izlemeleri gereken yol haritaları hakkında bilgi verdi.

“SKDM KAPSAMINDA REKABETÇİLİĞİN KORUNMASI HEDEFLENİYOR”

İklim değişikliği ile mücadele ve enerji maliyetlerinde global ölçekte yaşanan artış nedeniyle işletmelerin enerji verimliliğine yönelik çalışmalarına hız verdiğini ve karbon nötr olmayı hedeflediklerini söyleyen Onur Ünlü, “SKDM'ye baktığımızda da iklim değişikliğiyle mücadelenin yanında iki temel hedef görü-

ONUR ÜNLÜ
ESCON Enerji CEO'su

yoruz. Bu hedeflerden biri AB ülkelerine mal ve ürün ithalatı kaynaklı giren tüm emisyonların kontrol altına alınması ve küresel emisyonların azaltılması. Diğer hedef ise AB ülkelerinde faaliyet gösteren üreticilerin Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) ödeneklerinden doğan ilave maliyetleri sebebiyle pazarda dezavantajlı duruma düşmelerinin önüne geçilmesi ve rekabetçiliklerinin korunması olarak belirlendi. SKDM aynı zamanda bölgesel ticareti de teşvik eden bir uygulama olarak ifade ediliyor. Bu

durum dikkate alındığında, coğrafi olarak AB'ye yakın konumda olan ülkemiz, geçiş dönemini iyi değerlendirmesi ve hızlı adaptasyon sağlaması durumunda AB ile ihracat ilişkisi temelinde bir avantaj elde edebilir” dedi.

“ISI POMPASI VE YENİLENEBİLİR ENERJİYE YATIRIM YAPILIYOR”

En büyük emisyon kaynağının enerji olduğuna dikkat çeken Ünlü şöyle devam etti; “Bu nedenle işletmeler bir yandan enerji tüketimlerini azaltmaya diğer yandan da bu enerjiyi daha verimli, temiz ve çevreci kaynaklardan tedarik etmeye odaklandı. Bu noktada da iklim değişikliği ile mücadele, karbon nötr hedefinin düşük maliyet ile yakalanabilmesi ve maliyetlerin azaltılarak sürdürülebilir ekonomik büyümenin tesisi için ilk ve en etkili araç olan enerji verimliliğine yönelik ilginin arttığını görüyoruz. Özellikle ISO 500'deki işletmeler fosil yakıt kullanımından çıkmak için ısı pompası ve yenilenebilir enerjiye ciddi yatırım yapıyorlar. Avrupa Birliği'nin atık ısı ile birlikte sanayinin yeşil dönüşümünde odaklandığı iki uygulamadan biri olan ısı pompaları da hem ısıtma hem de soğutma amaçlı kullanıldığı takdirde elektrik ve

fosil yakıttan tasarruf sağlıyor. Buradaki tasarruf oranı yüzde 40'lara varıyor. Sadece ısıtma prosesi için kullanıldığında enerji tüketiminde yüzde 20 azalma sağlanabiliyor. Her ne kadar ciddi oranlarda enerji tasarrufu sağlayan bir teknoloji olsa da ana odak konusu fosil yakıttan elektrığe dönüş olarak düşünülmeli. Çünkü işletmelerin elektrifikasyonu ile emisyonlar azaltılabiliyor. Hatta yenilenebilir enerji kullanan işletmelerde sıfır emisyonla ulaşmak mümkün.”

“ISO 500'DEKİ FİRMALAR ELEKTRİK VE ISIDAN TASARRUF SAĞLIYOR”

Sanayi için spesifik verimlilik, tüketim ve emisyon hedefleri koymanın, hızlı sonuç almak için önemli olduğunu ifade eden Ünlü, “Mevcut durumu ölçüm ve analizlerle net olarak ortaya koyarak fırsatların tespit edilmesini sağlayan enerji etüdü, sürdürülebilir enerji yönetimi ve geliştirilecek stratejiler için büyük önem arz ediyor. ESCON Enerji olarak bu yaklaşımla Türk Sanayisinin Enerji Verimliliği Raporu'nu hazırlayarak sürece katkı sunuyoruz. İlkini 2021 yılında yayımladığımız raporun ikincisini yakın zamanda kamuoyu ile paylaşacağız. İkinci raporumuzda 14 sektörde faaliyet gösteren, 185'i ISO 500, 69'u ise ISO ikinci 500 listesinde olan toplam 434 sanayi tesisi ve ticari binada gerçekleştirilen enerji etüt çalışmalarını derledik. ISO 500'deki firmalara baktığımızda, yapılacak verimlilik artırıcı çalışmalar neticesinde elektrikte yüzde 15,2, ısıda ise yüzde 18,7'ye varan oranlarda tasarruf elde edebildiklerini tespit ettik” diye konuştu.

ESCO 4 Zero ile işletmelerin dönüşümüne tek adresten destek

ESCON Enerji olarak 'karbon net sıfır için enerji geri kazanımı, enerji verimliliği, enerji dönüşümü ve yenilenebilir enerjiyi kapsayan ve 'ESCO 4 Zero' iş modeliyle işletmelerin dönüşüm süreçlerini tek bir adresten gerçekleştirmelerini sağladıklarını ifade eden Ünlü, “Karbon nötr olmak şirketler için meşakkatli bir süreç. Çok fazla bilinmeyenleri barındırıyor ve sağlıklı bir sonuç almak için sürdürülebilir enerji yönetimini aşama aşama uygulamak gerekiyor. Biz de şirketlerin bu süreci doğru bir şekilde yönetebilmelerini, tek adresten tüm çözümlere ulaşabilmeleri sağlıyoruz” diye konuştu.

“Üretim hayatının en büyük ihtiyacı finansal istikrardır”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **İSO 500**'de üretimden satışların 2022 yılında yüzde 119 gibi yüksek oranlı artışında, ihracattaki güçlü performansın yanı sıra canlı yurt içi talep, yükselen kur ve fiyatlar ile ihracat gelirlerinin TL karşılıklarındaki artışın belirleyici rol oynadığını söyledi. Bahçivan, “**İSO 500** verilerini, **sanayicilerimizin** ülkemizin geleceğine olan inancının bir göstergesi olarak da kabul etmeliyiz. Bu inancın ve azmin azalmadan devam edebilmesi için **sanayicimizin**, üretim hayatının en büyük ihtiyacı finansal istikrardır” dedi.

TÜRKİYE’NİN En Büyük 500 **Sanayi** Kuruluşu Araştırması’nın sonuçları, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** tarafından açıklandı. Düzenlenen toplantıda konuşan Bahçivan, üretimden satışların 2022 yılında yüzde 119 artarak 2 trilyon 48 milyar liradan 4 trilyon 485 milyar liraya çıktığını belirterek, “Bu yüksek oranlı artışta, ihracattaki güçlü performansın yanı sıra canlı yurt içi talep, yükselen kur ve fiyatlar ile ihracat gelirlerinin TL karşılıklarındaki artışın belirleyici rol oynadığını söyleyebiliriz” dedi. **İSO 500** Büyük kuruluşlarının üretimden satışlardaki reel değişimlerine değinen Bahçivan, “2022 yılının verileri yıl sonu tüketicici enflasyonu arındırıldığında üretimden satışların reel olarak 2021 yılına göre yüzde 33,3 ile oldukça yüksek bir artış sergilediği görülüyor. Reel değişimleri hesaplamak son yıllarda hep yaptığımız gibi bu yıl da, yıl sonu TÜFE enflasyonunu kullandık. Fakat diğer taraftan biliyoruz ki 2022 sonunda TÜFE enflasyonu yüzde 64,27 iken ÜFE enflasyonu yüzde 97,72’ye ulaşmıştı. Bu noktada **sanayicinin** ekonomik gerçeklerini yansıtan asıl enflasyonun ÜFE olduğunu hatırlatarak, ÜFE’nin çok daha hızlı arttığını ve üretici ile tüketici enflasyonu arasındaki makasın oldukça geniş olduğunu vurgulamak istiyorum. Nitekim yıl sonu ÜFE enflasyonu kullanıldığında, üretimden satışlardaki reel artış yüzde 10,8’e iniyor” ifadelerini kullandı.

ERDAL BAHCIVAN
İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı

KARLILIK RASYOLARI GEÇEN YILA GÖRE DÜŞÜK

İSO 500’ün satışlarının yanı sıra kaynaklarını verimli kullanarak karlarını da yüksek oranlarda artırdığını ve bu alanlarda genel olarak başarılı bir per-

formans sergilediğini belirten Bahçivan, “**İSO 500**’ün 2022’de faaliyet karı yüzde 96 artarak, 342 milyar liradan 671 milyar liraya çıktı. Buna karşılık faaliyet karlılığı oranı, yüzde 14,8’den 2 puan düşerek yüzde 12,8’e geriledi. Benzer şekilde faiz,

amortisman ve vergi öncesi karın yüzde 100’e yakın bir artışla 405 milyar liradan 808 milyar liraya yükseldiğini görüyoruz. Aynı yılda FAVÖK karlılığı oranı, aynen faaliyet karlılığında olduğu gibi 2,1 puan düşüşle yüzde 17,5’ten yüzde 15,4’e geriledi. Vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 121 artarak 219 milyar liradan 485 milyar liraya yükseldi. Ancak satış karlılığı oranı 0,2 puan düşüşle yüzde 9,3’e indi. Bu da bize tüm karlılık rasyolarında geçen yıla göre daha düşük bir kar yılı geçirildiğini gösteriyor” şeklinde konuştu.

SANAYİCİ ESAS FAALİYETLERİNE ODAKLANDI

2022’de net kambiyo karlarındaki ivme kaybının etkisiyle üretim faaliyeti dışı gelirlerin sınırlı artış gösterdiğinin altını çizen Bahçivan, konu ile ilgili şunları söyledi: “Başka bir deyişle 2022’de üretim faaliyeti dışı gelirlerin karlılığa katkısı bir hayli azalmış bulunuyor. 2022 yılında **İSO 500**’ün diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karları 683 milyar lira iken, gider ve zararları 572 milyar lira olarak gerçekleşmiş. Bu iki rakam arasındaki fark alındığında, **İSO 500**’ün üretim faaliyeti dışı net geliri 111 milyar lira artmış ve bir önceki yıla göre artış oranı da yüzde 14,6 ile sınırlı düzeyde gerçekleşmiş. **Sanayinin** son 10 yıldaki üretim faaliyeti dışı gelirlerine de dikkatinizi çekmek istiyorum. Üretim faaliyeti dışı gelirlerinin dönem kar ve zarar toplam içindeki payının son 5 yılda yüzde 88 düzeyinden yüzde 23’lere kadar gerilediğini görüyo-

‘Finansman maliyetlerinde belirgin artış olacak’

Diğer yandan Merkez Bankası’nın, hazırandan itibaren başlattığı sıkılaştırma sürecine bağlı olarak piyasa faizlerinde sert yükselişler söz konusu olduğunun altını çizen Bahçivan, “Bu sürecin aynı zamanda özellikle güçlü tüketim eğiliminin körüklediği ithalatı azaltması bekleniyor. Dolayısıyla, ihracatın geriye çekildiği bir dönemde, **sanayi** üretimini destekleyen güçlü iç talebin de bir miktar zayıflaması kaçınılmaz. Faiz artırım sürecinin bir başka çıktısı ise etkilerini bir süredir görmeye başladığımız üzere, **sanayicimizin** finansman maliyetlerindeki belirgin artış olacak. Tekrar etmek gerekirse, tüm bu unsurların 2023 **İSO 500** araştırma sonuçlarında satış performansı, finansman maliyetleri, ihracat ve kaynak yapısı gibi göstergelerde olumsuz yansımaları şaşırtmayacak” diye konuştu.

ruz. Bu da bize sanayicinin son yıllarda giderek daha fazla esas faaliyetlerine odaklandığını ve karını gerçek işinden elde ettiğini gösteriyor.”

DÜŞÜK FAİZ ORTAMI FINANSMAN GİDERLERİNE YANSIDI

Finansman giderlerinin, uzun yıllardan beri İSO 500'ün en dikkat edilen unsurlarından biri olduğunu söyleyen Bahçivan, İSO 500'ün finansman giderlerinin 2022'de yüzde 32,6 artarak 209 milyar liradan 277 milyar liraya yükseldiğini kaydetti. Böylece finansman giderlerinin faaliyet karına oranının belirgin bir düşüş göstererek yüzde 61,1'den yüzde 41,3'e indiği bilgisini veren Bahçivan, “Yıllardan beri hep işaret ettiğimiz ve 2018'de yüzde 89'lara kadar çıkan bu oranın yüzde 40'lara gerilemiş olması dikkat çekiyor. Görüldüğü üzere 2022'de finansman giderleri işletmelere çok daha az yük olmuş. Ancak burada 2022'nin düşük faiz ortamı ve kredi kullanımını sıkı şartlara bağlayan düzenlemelerin de etkili olduğunu unutmamak gerekiyor. O günkü finansal koşullar, bugünkü faiz ve krediye erişim koşullarıyla karşılaştırıldığında aradaki makasın ne kadar yüksek olduğu biliniyor. Dolayısıyla finansman giderlerinin faaliyet karına oranındaki görece iyileşmenin, ne kadar sürdürülebilir olduğunu gelecek yıl açıklayacağımız 2023 yılı İSO 500 verilerinde daha net bir şekilde göreceğiz” diye konuştu.

AKTİFLERDEKİ BÜYÜME BORÇLANMA YERİNE ÖZKAYNAKLARDAN

2022'de İSO 500'ün aktif toplamının yüzde 83 artarak 2,1 trilyon liradan 3,9 trilyon liraya yükseldiği bilgisini veren Erdal Bahçivan, aktifler içerisinde ana kalemler incelendiğinde, dönen varlıkların yüzde 78 artışla 1,4 trilyon liradan 2,5 trilyon liraya; duran varlıkların ise yüzde 95 artışla 706 milyar liradan 1,4 trilyon liraya yükseldiğini söyledi. Aktiflerdeki büyümenin geçmiş yıllardan farklı olarak borçlanmadan ziyade özkaynak yoluyla finanse edildiğine dikkat çeken

OVP'nin başarısı dış kaynak akışını sağlayacaktır

Türk sanayicisinin, özellikle pandemi ile başlayan dış pazarlardaki dalgalanmalara ve kırımlara, Rusya-Ukrayna savaşının yarattığı tedarik sorunlarına ve içerdeki finansman sıkıntılarına karşın, her zaman olduğu gibi 2022 yılında da Türkiye'nin büyüme ve kalkınması mücadelesinde en ön saflarda yer almaya devam ettiğine vurgu yapan Erdal Bahçivan, “Bugün sizlerle paylaştığımız İSO 500 yerlerini, sanayicilerimizin ülkemizin geleceğine olan inancının bir göstergesi olarak da kabul etmeliyiz. Bu inancın ve azmin azalmadan devam edebilmesi için sanayicimizin, üretim hayatının en büyük ihtiyacı finansal istikrardır. Bu bağlamda, her fırsatta dile getirdiğimiz sürdürülebilir ve nitelikli büyüme için gerekli olan finansal istikrarın yeniden tesisi doğrultusunda ekonomi yönetimi tarafından atılan adımları önemli buluyoruz. Bu nedenle hepimizin beklediği ve Oda olarak da destek verdiğimiz, üzerinde özenli bir çalışma yapılarak kısa süre önce açıklanan “Orta Vadeli Programı” çok önemsiyoruz. Kararlılıkla uygulanmasını beklediğimiz Orta Vadeli Programın başarısının, ülkemizin uzun süreli ihtiyaç duyduğu dış kaynak akışını da sağlayacağına inanıyorum. Bu kaynak akışının; uzun süreli ihtiyaç duyduğumuz teknolojiye dayalı, nitelikli yeni sanayi yatırımları ile buluşturulması en büyük dileğimiz” ifadelerini kullandı.

Bahçivan, 2022'de özkaynakların 624 milyar liradan 1,4 trilyon liraya yükselerek yüzde 124 arttığını, toplam borçların 1,5 trilyon liradan 2,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 67 büyüdüğünü belirtti. Bahçivan, yüksek karların desteğinin yanı sıra borçlanma imkan ve eğilimindeki düşüşün etkisiyle, İSO 500 kuruluşlarında borçların payının yüzde 70,7'den yüzde 64,3'e gerilediğini, özkaynakların payının da yüzde 29,3'ten yüzde 35,7'ye çıktığını dile getirdi.

FINANSMANDA TİCARİ BORÇLAR ÖN PLANA ÇIKTI

İSO 500'de mali borçların yüzde 64 artışla 796 milyar liradan 1,3 trilyon liraya çıktığını duyuran Bahçivan, “Diğer borçların da yüzde 70'e yakın artışla 711 milyar liradan 1,2 trilyon liraya yükseldiği anlaşılıyor. 2021'e benzer şekilde 2022'de de diğer borçların mali borçların üzerinde bir büyüme sergilediği dikkat çekiyor. Başka bir deyişle faaliyetlerin finansmanında ticari borçlar daha fazla kullanılmış durumda. Ticari borç kullanımının artmasından, firmaların kaynak ihtiyacını finans kuruluşları dışında, kendi içlerinde borçlanarak çözmeye çalıştıklarını anlıyoruz. Ekonominin küçülmeye başladığı bir

dönemde bu borç döngüsüne girilmesi, reel sektörü en çok zorlayan konulardan biri olacaktır. Bu durumun önümüzdeki günlerde sektörler arasındaki değer zincirlerinde bir kırılmaya neden olabileceğine dikkatinizi çekmek istiyorum. İSO 500 kuruluşlarında borçların vadelerine göre gelişimine baktığımızda ise kısa vadeli mali borçlardaki artışın yüzde 99 ile uzun vadeli mali borçlardaki yüzde 37'lik artışın üzerinde gerçekleştiğini görüyoruz. Kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payının 2022'de ilk kez yüzde 50 bandını aşarak yüzde 42,8'den yüzde 52,1'e yükselmesi dikkat çekiyor. Bu artışta, negatif faiz ortamının yanı sıra yeni kredi uygulamalarının kısa vadeli kredi kullanımını özendirmede etkili olduğu anlaşılıyor. Yüksek faiz ortamında firmaların bu durumdan çok daha olumsuz etkileneceğini söyleyebiliriz” dedi.

'DEVREDEN KDV ALACAKLARA BANKA TEMİNATI OLSUN'

Devreden KDV sorunu ile ilgili de değerlendirmelerde bulunan Bahçivan, sorunun çözümünü noktasında da önerilerini sundu. Erdal Bahçivan, “İSO olarak her fırsatta dile getirdiğimiz devreden KDV sorunu 2022'de çok daha belirgin

bir hale geldi. İSO 500'ün devreden KDV yükü yüzde 107 oranında artarak 49 milyar liraya yaklaştı.

Biz bu döngüyü, sık sık vurguladığımız gibi, sanayi kuruluşlarımızın, yüksek kaynak ihtiyacına karşın, devlete sıfır faiz ve sonsuz vade ile borç vermesi olarak tanımlıyoruz. Ne yazık ki bu döngü 2022'de de azalmak yerine artarak devam etmiş. Çeşitli platformlarda pek çok defa gündeme getirdiğimiz üzere bu konuda sanayiciyi en çok rahatlatacak çözüm, devreden KDV alacaklarının banka teminatı haline getirilmesidir. Özellikle Eximbank kredilerine dönük bir teminat aracına dönüştürülmesi, bu sorunun en rasyonel çözümü olacaktır” diye konuştu.

ENFLASYONUN ARTTIĞI, FAİZLERİN YÜKSELDİĞİ BİR YILDI

2022 araştırmasının Cumhuriyetin 100. yılında kamuoyu ile paylaşıldığını dile getiren Bahçivan, “2022 yılı İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmamızın arka planına da çok kısa bir göz atılması gerektiğini düşünüyorum. Her şeyden önce küresel ekonomide enflasyonun geri dönüşünü yaşadık. Rusya-Ukrayna savaşının başta enerji ve gıda sektörlerinde yol açtığı ek fiyat şoklarını gördük. Artan enflasyon karşısında merkez bankalarının faiz artırımlarını hızlandırdığı, belirsizlik ikliminin yoğunlaştığı zor bir yıl geride bıraktık. Kuşkusuz ekonomimiz bu gelişmelerden etkilendi. Fakat ilk yarıda güçlü ihracat ve yıl genelinde iç talebin canlılığı sayesinde 2022 yılında ekonomimiz yüzde 5,5 büyüyerek dünyadaki bu negatif süreçten ayrılmayı başarabildi. Ancak bu büyümenin hiç kuşkusuz yüksek enflasyon ve cari açık gibi ciddi maliyetleri de oldu. Finansal istikrara verdiği katkı ve sürdürülebilirliği tartışılan, rasyonel ekonomi politikalarından uzak ‘Yeni Ekonomi Modeli’ çerçevesinde, kur ve faizleri düşük tutan ve kredi akışını kısıtlayan çok sayıda düzenleme, yıl genelinde reel sektörün finansman koşullarını belirledi” ifadelerini kullandı.

Antep ve K.Maraş'taki gerileme dikkat çekti

HANDANSEMA CEYLAN

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) her yıl geleneksel olarak açıkladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesi 2022 çalışması sonuçları belli oldu. Şubat ayında Kahramanmaraş merkezli yaşanan ve 11 ili derinden etkileyen depremin izleri bu araştırmada görünmüyor. Ancak deprem kentlerinin önceki performansları önümüzdeki yıl için önemli bir veri olarak kaydedilmiş oldu. Araştırmaya göre devler liginde deprem bölgesinden Adana, Osmaniye, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş ve Malatya var. Elazığ, Şanlıurfa, Adıyaman ve Diyarbakır'ın ise zaten 2022'de hiçbir firması listede bulunmuyor. Hatta depremin etkileri henüz rakamlara yansımadyısa da Gaziantep ve Kahramanmaraş için geçen senenin kötü geçtiği tablodan görülüyor. Gaziantep'in 33 olan firma sayısı 5 eksikle 28'e geriledi. Kahramanmaraş'ın da 2021 verilerine göre devler arasında olan 14 firması varken, bu rakam 2022 verilerine göre 4 eksikle 10'a düştü. Elazığ da tek firma ile temsil edilirken, onu da listeden kaybetti. Firmaların pandemi ve navlundan kaynaklanan sebeplerle listeden ayrıldığı belirtiliyor.

Öte yandan yine deprem kentlerinden Adana ve Hatay ise firma sayılarını artırdı. Adana, 12 firma ile temsil edilirken, devler ligindeki firma sayısını 2022'ye göre 14'e çıkardı. Hatay ise 10 firmasının yanına bir firma daha ekledi. Listenin bir başka not edilmesi gereken gelişmesi ise İstanbul'un duru-

muymdu. 2007'den bu yana gazetemi-
zin yaptığı haritalar incelendiğinde
İstanbul'un aradan geçen bu dönem-
deki kan kaybı 74 firma ile yüzde 31
oldu. Listenin verileri için **sanayi-**
nin İstanbul'dan taşınması yetmiyor.

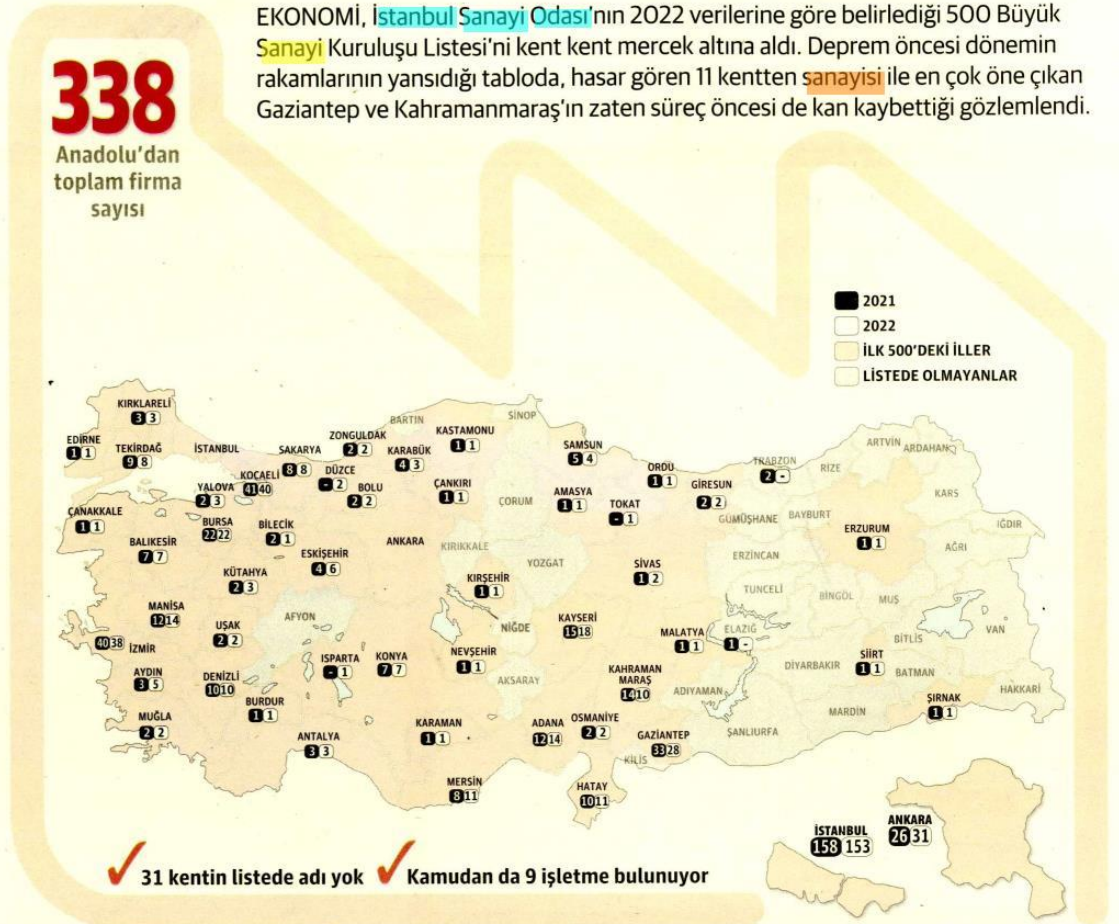
Firmaların da merkezlerini İstanbul
dışına yerleştikleri, kentlerin ticaret
ve **sanayi** odalarına taşınmaları ge-
rekiyor. Zira liste firmaların hangi
odaya kayıtlı olduğuna göre düzen-
leniyor. Bu nedenle, **İSO 500**'de daha

çok firmayı kentte barındırma da esas
olan rakamlar odaların kayıtlarına
göre tutuluyor.

Devler liginde Türkiye'nin 31 kenti
hiç yer almazken, 17 kenti de sadece bir
firma ile listede temsil edildi.

338
Anadolu'dan
toplam firma
sayısı

EKONOMİ, **İstanbul Sanayi Odası'nın** 2022 verilerine göre belirlediği 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesi'ni kent kent merceğe altına aldı. Deprem öncesi dönemin rakamlarının yansıdığı tabloda, hasar gören 11 kentten **sanayisi** ile en çok öne çıkan Gaziantep ve Kahramanmaraş'ın zaten süreç öncesi de kan kaybettiği gözlemlendi.

ARTIRANLAR

EKSİLENLER

KENT SAYISI ARTTI

Listeye en hızlı geçen şehir Düzce oldu. Kent geçen sene listeye veda eden iki firmasının yeniden üst lige çıkarak, listeye döndü. İsparta da üç yıl ara verdiği devler ligine yine ismini yazdırdı. Yemden listeye dönen bir başka kent de Tokat. Tokat dört yıl sonra ismini yeniden listeye kaydetti. Ancak devler ligini veda edenler de var. İki Elazığ, Elazığ'ın kenti temsil eden tek firması da listeden düşüncü, şehrin ismi listeden silindi. Öte yandan Trabzon'un geçen yıl devler liginde olan iki firması da listeye veda etti. Böylece 16 yıl arından kent listeden düştü.

TEK FİRMALARI VAR

İSO ilk 500 listesinde halka açık şirketler karda geriledi ama hisseleri uçuşa geçti

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu listesinde halka açık şirketlerin sayısı 2022 yılında 73'e çıktı ama aynı dönemde söz konusu şirketlerin toplam dönem karından aldıkları pay 12.6 puan birden geriledi. Halka açık şirketler dönem kârında kan kaybetse de hisseleri Borsa İstanbul'da kat be kat artış gösterdi.

ŞEBNEM TURHAN
EKONOMİ Gazetesi
Finans Editörü

Son yıllardaki halka arz furyasından az da olsa **İstanbul Sanayi Odası**'nın sanayinin en büyük 500 listesi de nasibini aldı. 40 şirketin halka arz edildiği 2022 yılına ait İSO500 listesine 4 adet 2022 yılında halka açılan şirket ile önceki yıllardan halka arz olan 4 adet şirket katıldı. Böylece listede halka açık şirket sayısı 73 ile tüm yılların zirvesini gördü. Listede halka arzı bu yıl yapılan 9 şirket de yer aldı böylece aslında listede 82 halka açık şirket bulunuyor. Halka açık şirketlerin dönem karında payı düşse de hisse performansları katlanarak arttı. İSO500 verilerine göre 2017-2021 dönemlerinde 65-69 olan halka açık şirket sayısı 2022 yılında 8 adet arttı ve 73'e yükseldi. 2022 yılında özellikle işletme sermayesi bulma konusunda sıkıntı yaşayan şirketler halka arz yönelerek

finansal kaynağa erişim sorunlarını aşmayı hedeflerken, hisselerin tavan serisi ise halka arzlara yoğun talep göstermesine neden oldu. Böylece hem şirketler finansa erişim sağladı hem de hisselerin değeri beklentilerin çok çok üzerinde artış gösterdi.

DÖNEM KÂRI TOPLAMINDAKİ

PAYI 12.6 PUAN GERİLEDİ

İSO500 verilerine göre sayıdaki artışa rağmen halka açık şirketlerin İSO500'ün temel göstergeleri ile toplam büyüklükleri içindeki payları ise farklı sonuçlar ortaya koydu. 2021'den 2022'ye halka açık şirketlerin üretimden satışlar içindeki payı yüzde 30,8'den yüzde 32,3'e, ihracattaki payı yüzde 30,8'den yüzde 34,1'e ve faiz, amortisman ve vergi öncesi kar/zarar payı ise yüzde 32,6'dan yüzde 33,2'ye çıktı. Buna karşın dönem kar ve zarar toplamındaki payı ise yüzde 46,2'den yüzde 33,6'ya sert düşerken özkaynak payı da yüzde 30,5'ten yüzde 28,7'ye, toplam aktifler payı da yüzde 30,6'dan yüzde 30,3'e düştü.

HİSSE PERFORMANSINDA İLK 10'DA AĞIRLIK İLK 100 DIŞINDAN

Hem İSO500'ün hem halka açık şirketlerin hem de dönem karında bi-

İSO500 halka açık şirketler

	Genel sıra	Dönem kârı sıra	Hisse performans (%)		Genel sıra	Dönem kârı sıra	Hisse performans (%)
Qua Granite	264	192	778,5	Al Enerji	69	-	192,9
Hektay	270	192	627,2	Vestel Elektronik	38	-	184,5
İsuzu	205	-	572,6	Alca Alçılık	45	53	178,5
Ulusoy Un	273	200	441	Oyak Cimento	73	-	166,1
Tuğtaş	256	73	426	Erciyas	452	-	166,1
Pınar Süt	165	316	350,5	Petekim	25	386	155,9
Aygaz	27	433	333,2	Döğtaş	160	-	151,5
Europap Tezol	431	-	329,6	Goodyear	145	454	151,2
Kimpur	204	-	323,1	İzdemir	42	-	143,8
SASA	22	31	316,3	Nuh Cimento	183	96	143,7
Doğanlar Mobilya	335	294	314,7	Anadolu Efes	220	497	143,7
Menderes Tekstil	321	240	306,5	Deva Holding	231	77	142
Boğaziçi Beton	294	-	304,6	Arçelik	8	86	141,1
Pınar ET	484	329	295,7	Tofaş	10	14	137,8
Ulusoy Elektrik	462	-	291,7	Sun Tekstil	381	-	135,4
Ege Endüstri	424	-	286,9	Coca Cola	60	-	135,2
Alçansa	102	178	259,6	Bosna	382	-	133,8
Tümosan	291	152	246,5	Klimasan	370	284	133,2
Cemtaş	296	97	245,7	Ford	3	6	132,7
Gübretaş	123	126	243,9	Kervan Gıda	391	256	130,8
Tüpraş	1	1	243,2	Bağtaş	249	156	129,3
Çimsa	158	122	239,9	Jantisa	293	155	123,7
Bak Ambalaj	457	-	230,3	Tuborg	197	-	122,2
Şişecam	14	8	227,1	Ege Profil	253	-	121,5
Ege Seramik	472	273	226,1	Kocaeli Çelik	92	-	119
Türk Traktör	47	-	221,3	Brisa	62	57	118
Yataş	188	143	217,4	Sarkuysan	29	124	116,2
Göllaş	415	331	216,2	Kardemir	28	-	108,2
Kordis	130	376	214,2	Kartonsan	331	144	93,2
Borusan	57	484	211,3	Vestel Beyaz Eşya	19	-	83,11
Tat Gıda	365	238	210,2	Erbosan	413	205	69
Europap	440	211	208,7	Erdemir	5	3	67
Dyo Boya	245	-	207	İzdemir	6	5	59,7
Otokar	97	130	206,5	Kent Gıda	260	159	28
Enerjisa	24	-	201,7	Banvit	88	476	-1,44
Aselesan	20	9	199,1	Türk	-	-	-
Yayla Gıda	274	-	195,8	Prisman	184	-	-42,3

rincilik TÜPRAŞ'ın olsa da geçen yılki hisse performansı açısından TÜPRAŞ kendine 21'inci sırada yer bulabildi. Birincilik dönem karı sıralamasını vermeyi istemeyen genel sıralamada 264'üncü olan ve İSO500 listesine 2022'de dahil olan Qua Granit'te. 9 Nisan 2022'de borsada işlem görmeye başlayan Qua Granit hisseleri yılsonuna kadar yüzde 778,5 yükseliş gösterdi. İkincilik ise genel sıralamada 270'inci, dönem karı sıralamasında ise 192'inci olan ve hisseleri yüzde 627,2 artan Hektas'a ait. Anadolu İsuзу ise yine dönem karı sıralamasını vermeyi tercih etmemiş ancak genel sıralamada 205'inci, hisse performansı ise

yüzde 572,6 olarak dikkat çekti. Ulusoy Un, genel sıralamanın 273'üncüsü, dönem karı sıralamasının 200'üncüsü hisse performansı olarak ise dördüncü sırada yer alıyor. Tuğtaş genel sıralamada 256'ncı olsa da dönem karında 73'üncülük ile ilk 100'de. Yüzde 426'lık hisse performansı ile Tuğtaş beşinci sırada yer aldı. Pınar Süt genel sıralamada 165'inci, dönem karı sıralamasında 316'ncı ama hisse performansında yüzde 350,5 ile altıncı olmayı başardı.

İlk 100 içinden hisse performansında ilk 10'a girebilen iki şirketten biri ise Aygaz. Aygaz genel sıralamada 27'nci olsa da dönem karı sıralamasında 433'üncü sırada bulunuyor. Hisseleri ise Aygaz'ın 2022 yılında yüzde 333,2 getiri sağladı. 2021'de halka açılan Europap Tezol genel sıralamada 431'inci ama yüzde 329,6'lık hisse performansı ile sekizinciliği aldı. 28 Nisan 2022'de hisseleri borsada işlem görmeye başlayan Kimpur genel sıralamada 204'üncü yüzde 323,1 getirisiyle hisse performansında ise dokuzuncu sırada. Onunculuk ise 2022'ye damga vuran SASA'ya ait. SASA genel performansıyla 22'inci, dönem karıyla 31'inci sırada yer alırken yüzde 316,3'lik hisse fiyatı artışıyla onuncu sırada yer alıyor.

İSO TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK 500 KURULUŞU ARAŞTIRMASI'NIN SONUÇLARINI AÇIKLADI

Sanayi devleri ciroyu da karlarını da ikiye katladı

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları 2022 yılında hem cirolarını hem de karlarını ikiye katladı. İSO 500'ün üretimden satışları yüksek enflasyonun da etkisiyle 2022'de yüzde 119 artarak 4,5 trilyon liraya dayandı; net dönem karı da geçen yıl yüzde 121,4 artarak 485,4 milyar TL'ye yükseldi. Ancak ÜFE'den arındırılmış rakamlarla birlikte üretimden satışlardaki reel artış yüzde 10,8, net dönem karındaki artış da yüzde 11,9 olarak gerçekleşti.

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) bu yıl 55'incisini hazırladığı 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (BSK) Araştırması'nın 2022 sonuçları açıklandı. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın açıkladığı sonuçlara göre, geçen yıl üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 418,4 milyar ile bir kez daha Tüpraş oldu. Tüpraş'ı 189,2 milyar liralık üretimden satışıyla Star Rafineri izlerken, üçüncü sırada 140,1 milyar lira ile Ford Otomotiv yer aldı. 2022 araştırmasına bakıldığında, 2021'in sonuçlarından farklı olarak Ford Otosan ve Star Rafineri'nin yer değiştirdiği görüldü.

İHRACAT GELİRLERİNİN TL KARŞILIKLARI GENİŞLEDİ

Türkiye sanayisinin bir anlamda che-

ck-up'ının çekildiği araştırma, sonuçları itibarıyla mevcut ekonomik görünüme ilişkin önemli ayrıntıları içerirken, kısa ve orta vadeye ilişkin kritik mesajlar da veriyor. İlk 500 BSK'da genel görünüme bakıldığında, üretimden satışlar 2022 yılında yüzde 119 oranında artarak 4 trilyon 484,9 milyar liraya dayandı. Ancak 2022 yılında üretimden satışların tüketici enflasyonu ile arındırıldığında reel olarak yüzde 33,3 büyüdüğü görülürken; sanayicinin 'gerçek

enflasyonu' kabul edilen üretici fiyatları ile arındırıldığında ise yüzde 10,8 gibi daha düşük bir reel artış yaşandığı dikkat çekiyor.

Araştırmaya göre, 2022 yılında kaydedilen yüksek büyüme performansında yıl boyunca yaşanan yüksek enflasyon ile yurtiçinde uygulanan liralama politikaları ve hane halkı tüketim harcamalarının güçlü seyretmesi etkili oldu. Yanı sıra TL'deki değer kaybı ile ihracat gelirlerinin TL karşılıklarının genişlemesinin de üretimden satışlara pozitif katkısı söz konusu...

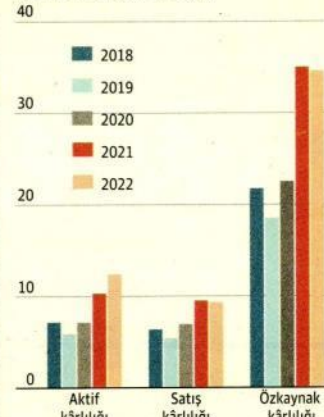
DEVLERİN İHRACAT ARTIŞI 'GENELİ' SOLLADI

Sanayi devlerinin ihracat performan-

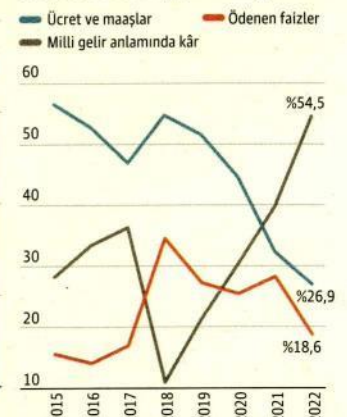
500 Büyük sanayi kuruluşunun karnesi

(Büyükler - milyar TL)	2022	Nom.Değ. (%)	Reel değ. (TÜFE ile; %)	Reel değ. (Yİ-ÜFE ile; %)
Üretimden satışlar (net)	4.484,9	119,0	33,3	10,8
Net satışlar	5.230,2	126,1	37,7	14,4
İhracat (milyar \$)	97,9	14,1	14,1	-42,3
Dönem kârı-zararı (VÖ)	485,4	121,2	34,7	11,9
Toplam borçlar	2.511,4	66,6	1,4	-15,7
-Kısa vadeli	1.743,4	81,8	10,7	-8,1
-Uzun vadeli	768	40,1	-14,7	-29,1
Mali borçlar	1304	63,8	-0,3	-17,1
Özkaynak	1.396,8	123,8	36,2	13,2
Aktif toplamı	3.908,3	83,4	11,6	-7,3
Ödenen faizler	134	46,9	-10,6	-25,7
Brüt katma değer (ür.fiy.)	1.085,3	114,0	30,3	8,2

Kârlılık oranları (%)

Net katma değer dağılımı

İSO500

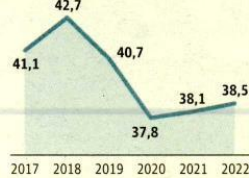
ekonomi

Ekim 2023

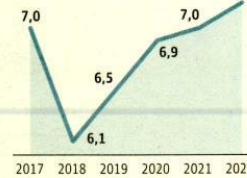
500 BSK'nın toplam borçlarının özkaynaklara oranı (%)

500 BSK'nın toplam ihracattaki payı (%)

500 BSK'nın GYSH'deki payları (%)

500 BSK'da satış kârlılığı (%)

Net kambiyo gelirleri 22,3 milyar liraya geriledi

Geçen yıl net satışlara oranla satışların maliyeti 2 puan artarak yüzde 81,7'ye yükselirken, buna bağlı olarak yüzde 18,3 oranında brüt satış karı elde edildi. Yani sıra 2022 yılında kuruluşların diğer faaliyetlerinden olan gelir ve karların net satışlara oranı 11,9 puan düşerek yüzde 13,1'e geriledi. İSO 500'ün finansman giderleri ise yüzde 32,6 oranında artarak 2771 milyar liraya yükselirken, finansman giderlerinin faaliyet karına oranı yüzde 61,1'den yüzde 41,3'e geriledi. Sanayi devlerinin üretim faaliyeti dışı net gelirleri de geçen yıl yüzde 14,6 artarak 110,9 milyar liraya çıktı. Üretim faaliyeti dışı gelirlerinin dönem kar ve zarar toplam içindeki payı ise son 5 yılda yüzde 88 düzeyinden yüzde 23'lere kadar geriledi. Bu dönemde İSO 500'ün net kambiyo gelirleri yüzde 35,5 azalarak 22,3 milyar liraya geriledi.

İlk 500'de en fazla yükselenler

Sıra	2022	2021	Kuruluşlar	Değişim
119	454		Sedef Gemi İnşaatı AŞ	335
146	398		İzdemir Enerji Elektrik Üretim AŞ	252
189	412		Tarım Kredi Tedarik ve Üretim AŞ	223
256	478		Tukaş Gıda San. ve Tic. AŞ	222
291	493		TÜMOSAN Motor ve Traktör Sanayi AŞ	202
223	424		Koruma Klor Alkali San. ve Tic. AŞ	201
191	350		Umur Basım San. ve Tic. AŞ	159
279	437		Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. AŞ	158
162	313		Yeni Elektrik Üretim AŞ	151
359	492		Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri AŞ	133

Ar-Ge yapan şirket sayısı azaldı

İSO 500'de Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısında 2013'ten itibaren görülen kademeli artışın, 2018'den sonra durağanlaştığı görülüyor. 2021'de 265 olan Ar-Ge yapan kuruluş sayısı, 2022'de 260'a geriledi. Bu şirketlerin 2022 yılında yaptıkları Ar-Ge harcamalarının toplamı 16 milyar TL'yi aştı. Bu durum 2021'e göre yüzde 80'nin üzerinde bir artışa işaret etse de, sanayi kuruluşlarının satışlarının giderek daha küçük bir bölümünü Ar-Ge harcamalarına ayırdığı görülüyor. Zira 2018'de yüzde 0,58 olan Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlar içindeki payı 2021'de yüzde 0,44'e, 2022'de ise yüzde 0,36'ya düştü.

sına bakıldığında, Türkiye ihracatının yüzde 12,9 arttığı 2022 yılında, İSO 500'ün ihracatı 14,1 artarak 85,8 milyar dolardan, 97,9 milyar dolara yükseldi. Böylece İSO 500 tarihindeki en yüksek ihracat rakamına ulaşılrken, aynı yılda ihracat yapan kuruluş sayısı da 467 ile en yüksek seviyesine çıktı. Öte yandan İSO 500'de geçen yıl en fazla ihracat yapan ilk 3 kuruluş sırasıyla TÜPRAŞ, Ford Otomotiv Toyota Otomotiv oldu.

KAYNAK YAPISINDA İBRE ÖZKAYNAKLAR LEHİNE

Sanayi kuruluşlarının kaynak yapısına bakıldığında, borç-özkaynak dağılımında özkaynaklar lehine gelişme görülüyor. Borçların payı 2022 yılında yüzde 64,3'e inerek, son 4 yılın en düşük seviyesinde ölçülürken, özkaynakların oranı yüzde 35,7'ye yükseldi. Kaynak yapısı 2015 ve takip eden 6 yıl boyunca belirgin bozulma eğilimi gösterirken, 2021'de yüzde 70 eşliğini aşarak en yüksek seviyesine çıkmıştı. 2022'de özkaynaklar lehine yaşanan bu gelişmede yüksek karların yanı sıra yeniden değerlendirme uygulamasının etkisi söz konusu. Araştırmaya göre, krediye ve finansmana erişimin zorlaştığı 2022 yılında kuruluşların, özkaynaklarını artırarak faaliyetlerini finanse etmeye çalıştığı görülüyor.

KREDİ BULUNAMAYINCA TİCARİ BORÇLAR ARTTI

İSO 500 BSK'nın borç stoku yakından incelendiğinde, mali borçlar yüzde 64 artışla 796 milyar liradan 1,3 trilyon liraya çıkarken, diğer borçlar yüzde

Üretimden satışlar (Milyon TL)

1	TÜPRAŞ	418.386
2	Star Rafineri	189.155
3	Ford Otomotiv	140.075
4	İstanbul Altın Rafinerisi	87.779
5	Ereğli Demir Çelik	69.492
6	İskenderun Demir ve Çelik AŞ	66.937
7	Toyota	65.894
8	Arçelik AŞ	64.089
9	Oyak-Renault	62.664
10	TOFAŞ	59.818

İhracat (Milyon \$)

1	TÜPRAŞ	7489
2	Ford Otomotiv	6250
3	Toyota Otomotiv	3429
4	Oyak-Renault	2530
5	Arçelik AŞ	2321
6	Hyundai Assan	2112
7	TOFAŞ	1811
8	PETKİM	1535
9	Adını Açıklamadı	-
10	Adını Açıklamadı	-

Dönem kârı

(Vergi Öncesi) (Milyon TL)

1	TÜPRAŞ	36641
2	Star Rafineri AŞ	31820
3	Ereğli Demir Çelik	28343
4	Eti Bakır AŞ	20156
5	İskenderun Demir ve Çelik AŞ	17345
6	Ford Otomotiv	15742
7	Eti Maden İşletmeleri	12345
8	Şişecam	11815
9	Aselsan Elektronik	10224
10	Adını Açıklamadı	-

70'e yakın artışla 711 milyar liradan 1,2 trilyon liraya yükseldi. 2021'e benzer şekilde 2022'de de diğer borçların mali borçların üzerinde bir büyüme sergilediği dikkat çekiyor. Yani sıra mali borçların toplam borçlar içindeki payının 2022 yılında yüzde 51,9'a inerken; diğer borçların payının yüzde 48,1'e yükseldiği görülüyor. Bu tablo finansmana erişim koşullarının zorlaştığı söz konusu dönemde, firmaların ticari borçlarının arttığını, bir şekilde

İSO500

ekonomi

Ekim 2023

piyasasının kendi kendini fonladığına işaret ediyor.

KISA VADELİ MALİ BORÇLAR YÜZDE 50'Yİ GEÇTİ

Sanayi devlerinin borçlarının vade-

lerine göre gelişimine bakıldığında ise kısa vadeli mali borçlardaki artış yüzde 100'e yaklaşırken, uzun vadeli mali borçlardaki artış yüzde 37'de kaldı. Böylece, kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki

payı 2022'de ilk kez yüzde 50 bandını aşarak yüzde 42,8'den yüzde 52,1'e yükseldi. Bu artışta, negatif faiz ortamının yanı sıra yeni kredi uygulamalarının kısa vadeli kredi kullanımını özendirmesinin de etkili

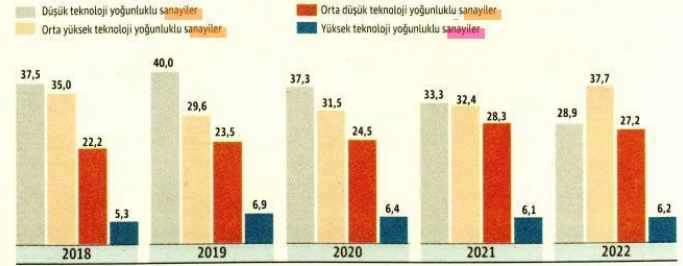
olduğu belirtiliyor. Araştırmaya göre, en yüksek mali borca sahip ilk 3 sektör, 2021'de olduğu gibi yine sırasıyla ana metal, gıda ürünleri ve elektrik, gaz, buhar, havalandırma sistemleri oldu.

İkinci ligden birinci lige yükselenler

2022	2021*	Kuruluşlar
227	142	CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. AŞ
264	46	Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. AŞ
265	432	Elin Elektrik Tic. ve San. AŞ
269	90	Eksim Enerji AŞ
294	64	Boğaziçi Beton San. ve Tic. AŞ
320	3	Kangal Termik Santral Enerji Üretim AŞ
337	19	Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. AŞ
379	8	Pamyaz Gıda San ve Tic AŞ
384	375	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. AŞ
401	23	Dowaska İleri Kompozit Malzemeler Sanayi
402	56	Norm Salihli Civata ve Makine San. ve Tic.
403	245	Toşçelik Spiral Boru Üretim Sanayi
411	93	World Medicine İlaç San. ve Tic. AŞ
415	201	Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic.
418	119	Koluman Otomotiv Endüstri AŞ
421	5	Üntel Kablo San. ve Tic. AŞ
427	36	Erak Giyim San. ve Tic. AŞ
429	258	Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret AŞ
430	140	Ünteks Boya Baskı Apre Tekstil San.
431	81	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic AŞ
433	110	Narteks Tekstil San. ve Tic. aş
437	48	Meltem Kimya ve Tekstil San. İth. İhr. ve Tic AŞ
439	16	Aster Tekstil San. ve Diş Tic. AŞ
448	92	Polifarma İlaç San. ve Tic. AŞ
450	122	Ve-Ge Hassas Kağıt ve Yapıştırıcı Bant San.
452	185	Erciyas Çelik Boru Sanayi AŞ
454	39	Yurtbay Seramik San ve Tic AŞ
460	103	Ege Kimya San. ve Tic. AŞ
461	74	Yılbar Boru Plastik Petrol San. ve Tic. AŞ
462	50	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Tic. AŞ
463	82	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayi AŞ
467	2	Kozlu Gıda İmalat San.
470	34	Soyyığıt Gıda San. ve Tic. AŞ
472	1	Ege Seramik San. ve Tic. AŞ
473	14	Mikropor Makina San. ve Tic. AŞ
477	12	As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San.
478	117	Çelsantaş Çelik Mamulleri
479	18	Uludağ İçecek Türk AŞ
480	126	Öztiryakiler Madeni Eşya San ve Tic AŞ
485	43	Nurul Makina ve Sanayi AŞ
489	31	TARFAŞ Tarımsal Faaliyetler Üretim San.
490	54	Agrobrest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk
491	133	Dimes Gıda San. ve Tic AŞ
493	4	Durum Gıda San. ve Tic. AŞ
494	51	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San.
496	24	Has Çelik ve Halat San. Tic. AŞ
498	137	Teksüt Süt Mamulleri San ve Tic AŞ
500	68	CRT Metal San ve Tic AŞ

*İSO 2'nci 500 listesindeki yer

Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer dağılımı (%)

Net dönem karı 485,4 milyar lira

İSO 500'ün net dönem karı geçen yıl yüzde 121,4 artarak 485,4 milyar liraya yükselirken, reel artış TÜFE ile yüzde 34,7, ÜFE ile yüzde 11,9 olarak gerçekleşti. Aktif karlılık oranı ise geçen yıl yüzde 12,4'e yükselirken, satış karlılığı yüzde 9,3, özkaynak karlılığı ise yüzde 34,8 ile bir önceki yıla yakın oranlarda gerçekleşti. İSO 500'ün 2022'de faaliyet karı yüzde 96 artarak, 342 milyar liradan 671 milyar liraya çıktı. Buna karşılık faaliyet karlılığı oranı, yüzde 14,8'den 2 puan düşerek yüzde 12,8'e geriledi. Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi karın yüzde 100'e yakın bir artışla 405 milyar liradan 808 milyar liraya yükselirken, FAVÖK karlılığı oranı, 2,1 puan düşüşle yüzde 15,4'e geriledi. Vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 121 artarak 219 milyar liradan 485 milyar liraya yükselirken, satış karlılığı oranı 0,2 puan düşüşle yüzde 9,3'e indi.

En yüksek pay orta-düşük teknolojide

Teknolojinin yoğunluğuna göre yaratılan katma değer açısından bakıldığında 2022 yılında en yüksek payı yüzde 37,7 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sektörlerin aldığı görülüyor. Bu grubun payı bir önceki yıla göre 5,3 puan artmış. Buna karşılık düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı 4,4 puan düşüşle yüzde 28,9'a, ortayüksek teknolojili sanayilerin grubunun payı 1,1 puan düşüşle yüzde 27,2'ye gerilemiş durumda. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin grubunun payı ise 0,1 puan artışla yüzde 6,2 olsa da yapısal bir değişime işaret etmekten uzak bir görünüm sergiliyor. Yaratılan katma değer teknoloji yoğunluğuna baktığımızda, özellikle son yıllarda düşük teknolojiden orta-düşük teknolojiye doğru bir kayma dikkat çekiyor. Ama orta-düşükten ortayüksek teknolojiye, ortayüksek teknolojiden yüksek teknolojiye geçişte ise patinaj söz konusu.

Adana'da **sanayi** yatırımı arttı, **OSB**'de yer kalmadı

ERAYŞEN/ADANA

Adana'ya yönelik yatırımların artması ile birlikte, Adana Hacı Sabancı Organize **Sanayi** Bölgesi'ne (AOSB) olan ilgi arttı. AOSB Müdürü Ersin Akpınar, bölgenin son 20 yılda 3-4 kat büyüdüğünü belirterek, "AOSB tarihinde ilk defa, geçen yıl kura çekimi ile yeni genişleme alanımızda 2,5 milyon metrekarelik **sanayi** parselinin ön tahsisi yapıldı" dedi.

AOSB'deki gelişmeler hakkında EKONOMİ'ye açıklamalarda bulunan Akpınar, yüzde 100 doluluğa ulaştıklarını, genişleme çalışmalarının devam ettiğini söyledi. AOSB'nin 2 bin 290 hektarlık alanı ile Türkiye'nin en büyük organize **sanayi** bölgelerinden birisi haline geldiğini bildiren Akpınar, bölgenin coğrafi konumu, ulaşım olanakları ve diğer avantajlarından kaynaklanan cazibesinin, Akdeniz havzasında planlanan yatırımlarla birlikte daha da artacağını vurguladı. Akpınar, "Bunun farkında olan AOSB yönetimi olarak genişleme alanlarımızdaki çalışmalarımıza ağırlık veriyoruz. Çünkü bölgemiz gelecekte daha büyük sıçramalar yapacaktır" diye konuştu.

"Doğu Akdeniz Ana Konteyner Limanı avantaj sağladı"

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın Doğu Akdeniz Ana Konteyner Limanı'nın Adana'nın Yumurtalık ilçesinde yapılacağını açıklamasıyla birlikte AOSB'nin genişleme alanlarındaki yeni **sanayi** parsellerine ilginin arttığını vurgulayan Akpınar, şöyle devam etti: "Çünkü liman ve benzeri tesisler Türkiye için çok ciddi, dikkat çekiçi yatırımlardır ve nereye yapılır-

AOSB Müdürü Ersin Akpınar, Adana'ya gelen **sanayi** yatırımları ile bölgenin tamamen dolduğunu belirtti. Akpınar, **OSB** tarihinde ilk defa geçen yıl yeni genişleme alanında kura ile tahsis yapıldığını söyledi.

"KURUMSAL KARBON AYAK İZİ YAZILIMINI GELİŞTİRDİK"

Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamındaki Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının ihracat yapan firmalara ciddi sorumluluklar getirdiğini belirten Ersin Akpınar, Yeşil **OSB** ve Sürdürülebilirlik Birimimiz tarafından geliştirilen Kurum Bazlı Sera Gazı Hesaplama Yazılımı Türkiye'de bir ilk olması açısından büyük önem taşıyor. Bu yazılımımız TSE tarafından da onaylanmıştır" dedi. Yeşil Mutabakat ve sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında, geniş kapsamlı iki çalıştay düzenlediklerini aktaran Akpınar, "Ayrıca Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde AOSB'nin Eko-Endüstriyel Parka Dönüştürülmesi Amacıyla Döngüsel Ekonomi ve Endüstriyel Simbiyoz'un Geliştirilmesi" isimli TÜBİTAK 1005 Projemiz 5 farklı üniversiteden akademisyenler, bakanlıklar, TSE ve 22 Pilot Firma ile devam etmektedir" bilgisini verdi.

■ AOSB 50'NCİ YILINI KUTLUYOR

Bakanlar Kurulu tarafından 29 Mart 1973 tarihinde alınan kararla kuruluşu için ilk adım atılan Adana Hacı Sabancı Organize **Sanayi** Bölgesi, 50 yaşında. Ersin Akpınar, "Bugün geldiğimiz noktada **OSB**'miz toplam 564 parselde, 33'ü yabancı sermayeli yaklaşık 500 işletme, 41 bin 500 istihdam, 1.7 milyar dolar ihracat, **ISO** ilk 500'de 16, **ISO İkinci 500**'de 20, **TİM 1000**'de 15 firmasıyla kent, bölge ve ülke ekonomisine değer katıyor" diye konuştu.

rin tüm ihtiyaçlarını tek noktada bulabildikleri Kamu Kampüsü, Teknik Meslek Lisesi ve Meslek Yüksekokulu, 7-24 acil sağlık hizmeti ve 9 branşta poliklinik hizmeti verilen AOSB Semt Polikliniği, girişimcilik ekosistemine katkı sunan Küp Girişimcilik Merkezi, **sanayicilere** en uygun fiyatla girdi temin eden AOSB Enerji A.Ş. ve AOSB beton tesisleri ile yenilikçi hizmetleri sürdürüyor. Ar-Ge faaliyetlerimiz kapsamında, AOSB Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Proje Destek Ofisimiz üniversite-**sanayi** iş birliği kapsamında çalışmalarını sürdürmektedir. Bölgemiz ve Türkiye genelindeki birçok saygın üniversite ile işbirliği yaparak, bilgiyi **sanayimiz** ile buluşturuyoruz. Adana il genelinde Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin bulunduğu firmalarla iştişare kurulu oluşturularak düzenli periyotlarda toplantılar düzenliyoruz. AIP Export platformumuz ile bünyemizdeki katılımcılarımızı dış dünya ile buluşturuyoruz."

sa yapılsın, ekonominin o noktada yoğunlaşmasını veya canlanmasını sağlar. Yumurtalık'ın Petrokimya Endüstri Bölgesi ilan edilip, Yumurtalık Serbest Bölgesi'nde 1 milyar dolarlık petrokimya tesisi kurulması çalışmaları, aynı bölge içerisinde Ceyhan Endüstri Bölgesi, Ceyhan **OSB**, Kimya **OSB**, Sera **OSB**, Karataş Su Ürünleri **OSB** ve Adana **OSB** olduğu dikkate alındığında, önümüzdeki süreçte Türkiye'de gelişebilecek nadide yerler-

den biri olduğunu ifade edebiliriz. Türkiye'de Adana'nın imkanlarına sahip çok fazla alternatifin olmadığını da görüyoruz. Gebze-Kocaeli hattında, İzmir hattında ekonominin yoğunlaşması ve yer olması nedeniyle, alternatifsiz olarak bölgemizin gelişme ihtimali kaçınılmazdır." Bölge Müdürü Akpınar, AOSB'nin **sanayiciye** sunduğu olanaklar hakkında şu bilgileri verdi: "Dünya standartlarında arıtma ve kullanma suyu tesisleri, **sanayicile-**

ISTANBUL HEYETİ İLDEKİ FİRMALARI GEZDİ

ISO, Diyarbakırlı tekstilcilerle işbirliği yapmak istiyor

GÜNTİAD Başkanı Sezai Ayas (sağdan 2.), ISO Başkan Yardımcısı İrfan Özhamaratlı'ya plaket takdim etti.

MAHİR SOLMAZ /DIYARBAKIR

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkan Yardımcısı İrfan Özhamaratlı ve Tekstil/ Giyim Eşyası Meslek Komite üyelerinden oluşan heyet işbirlikleri için Güneydoğu Tekstil **Sanayi** ve İş İnsanları Derneğini (GÜNTİAD) ziyaret edip, Organize **Sanayi** Bölgelerinde faaliyet gösteren firmalarda incelemelerde bulundular.

20 kişilik **İSO** heyeti Ünteks, Jiber, Miray ve Seteks Tekstil'i ziyaret etti. Tekstil ve **Sanayi** sektöründe güç birliğinin artırılması için Diyarbakır'a gelen heyet, GÜNTİAD başkanı Sezai Ayas'tan sektörün gelişimi ile ilgili bilgiler aldı.

GÜNTİAD yönetiminin de hazır bulunduğu ziyaret kapsamında açıklama yapan **İstanbul Sanayi Odası Başkan Yardımcısı İrfan Özhamaratlı**, Diyarbakır'a geliş amaçlarının birlikte işbirliği yapmak olduğunu ifade etti. Türkiye'de kaynak sorununun olmadığını sözlerine ekle-

yen Özhamaratlı, kaynakların verimli şekilde kullanılır hale getirmek için Diyarbakır'da üretim yapan firmalarla ortak çalışmalar başlatacaklarını dile getirdi. Özhamaratlı, "İstanbul'da birçok firmamızda üretim sıkıntısı var. Personel bulma noktasında sorunlar yaşıyoruz. İsteyip de genişleyemeyen firmalarımız var. Burada yatırım yapmak yerine burada hali hazırda mevcut olan kapasiteleri değerlendirmek aslında ülke adına da yapılması gereken en doğru iş diye düşünüyorum" dedi.

GÜNTİAD adına konuşan geçmiş dönem başkanı ve Jiber Tekstil firma sahibi ve İhsan Oğurlu, ziyarete önem ve anlam verdiklerini belirterek, "**İSO** ile el birliği yaparsak çok başarılı oluruz. Diyarbakır'da Tekstil'in kesinlikle önünün açılması gerektiğini düşünüyoruz. Sektörümüzde yaşanan kriz ancak Diyarbakır ve İstanbul'un gücünün birleşerek üstesinden geleceğine inanıyoruz" dedi.

EKONOMİ YAZDI, MB'DEN FAİZLERE DÜZENLEME GELDİ

Reeskont maliyeti 15 puan azalacak

MB'nin yeni düzenlemesine göre yüzde 45'e dayanan reeskont faizleri politika faizini aşamayacak, 15 puana yakın düşüşle yüzde 30'lara inecek

Merkez Bankası (TCMB), ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürdü, firma limitlerini yükseltti. EKONOMİ gazetesi 3 Ekim tarihli manşetinde reeskont kredisinin 'destek' niteliğini yitirdiğini, maliyetin yüzde 45'e ulaştığını ve uygun maliyet konusunda ihracatçıların destek beklediğini duyurmuştu. /11

'İhracatçı adına değerli karar'

► ISO Başkanı Erdal Bahçivan:

Reeskont kredilerinde finansman maliyetinin düşürülmesi, ihracatçımız ve sanayicimiz adına değerli bir karardır.

► TİM Başkanı Mustafa Gültepe:

İstişarenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gördük.Çözüm odaklı atılan tüm adımları destekliyoruz.

► İTO Başkanı Şekib Avdagiç:

Ekonomi yönetimi politika setinde 'eşgüdümlü ince ayar' yapıyor. Eş zamanlı mücadeleden vazgeçmemeliyiz.

► TOBB/Sektör Başkanı Şeref Fayat:

Düzenlemeler kıymetli. Özellikle net ihracatçı tanımının revize edilmesi ve limitlerin artırılması önemli.

TCMB'DEN YÜZDE 45'E DAYANAN REESKONT FAİZLERİNE DÜZENLEME GELDİ

İhracatçının finansman maliyeti 15 puan azalacak

Merkez Bankası (TCMB), ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürdü, firma limitlerini yükseltti. EKONOMİ Gazetesi 3 Ekim tarihli manşetinde reeskont kredisinin 'destek' niteliğini yitirdiğini, maliyetin yüzde 45'e ulaştığını ve uygun maliyet konusunda ihracatçıların destek beklediğini duyurmuştu. Merkez Bankası dünkü kararıyla ihracatçıların ve KOBİ'lerin finansmana erişimini artırmanın yanı sıra finansman maliyetleri yaklaşık 15 puan azalacağını duyurdu. Merkez Bankası'ndan bankalara gönderilen uygulama talimatına göre, TCMB'nin ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri faizi hesaplama yönteminde yaptığı güncelleme sonucunda reeskont kredilerinin toplam faiz maliyeti, Merkez Bankası politika faizi seviyesini aşmayacak.

Reeskont limitleri yeniden güncellendi

TCMB, firma reeskont limitlerini ise KOBİ tanımında yer alan mali kriterin yüzde 50'si kadar belirleme kararı aldı. Buna göre, mikro işletmeler için reeskont limiti 5 milyon TL, küçük işletmeler için 50 milyon TL, orta ölçekli işletmeler için de 250 milyon TL olarak güncellenecek.

Ayrıca, "net ihracatçılık kriterinin hesaplanmasında firmaların yatırım mali ithalatının dahil edilmemesine" karar verilerek yatırım kaynaklı ithalat harcamalarının net ihracatçılığın sınırlandırılması öngörüldü. Böylece yapılan yatırım kaynaklı ithalat harcamaları net ihracatçılığın sınırlandırmayarak reeskont kredilerinden yararlanabilecek ihracatçı firma sayısı artacak.

TCMB, daha önceki kararlarıyla reeskont kredisini kullanarak 300 milyon TL'den 3 milyar TL'ye yükseltmiş, temmuz ayında ise yüzde 30 ilave döviz satış şartı ve önden döviz satış şartı gibi koşulları kaldırarak

EKONOMİ Gazetesi'nin 3 Ekim tarihli manşetinde gündeme getirdiği reeskont kredilerinde yüksek faiz oranlarına Merkez Bankası tarafından düzenleme getirildi. Merkez Bankası'nın düzenlemesine göre reeskont kredilerinin toplam faiz maliyeti politika faizini aşmayacak ve yaklaşık 15 puan azalacak.

'TALEPLERİMİZ BU DOĞRULTUDAYDI'

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (ITHİB) Başkanı Ahmet Öksüz de politika faizini geçmeyecek şekilde bir düzenleme getirilmesini doğru bulduklarını belirterek şöyle konuştu: "Bizim de taleplerimiz bu doğrultuydu. Hızlı aksiyon alınması konusunda da çok mutluyuz, teşekkür ediyoruz. Yine net ithalatçı kavramında da bizim de şikayetlerimiz vardı, bu hesaplama yapılırken yatırım mallarının buna dahil edilmemesini istiyorduk. Bu yönde atılan adıma da çok önemli buluyoruz." Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği (OİB) Başkanı Baran Çelik kararın ihracatçıların beklentileri doğrultusunda memnuniyet verici olduğunu ve aynı zamanda

limitlerin de güncellenmesi olumlu etki yapacağını dile getirdi. **TOBB** Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektör Başkanı Şeref Fayat ise Merkez Bankası'nın düzenlemede yüzde 15 indirim demesinden faizin devre sonu alınacağını anladıklarını vurgulayarak şunları söyledi: "Politika faizinin üzerine çıkmayacak denmesinin formülü bu olacaktır. Yani sıra diğer düzenlemeleri de kıymetli buluyorum, özellikle net ihracatçı tanımının revize edilmesi ve limitlerin artırılması da önemli. Bu konuda hızlıca adım atıldığı için tebrik ediyorum. Eğer ihracat yapıp ülkeye döviz kazandırılması isteniyorsa, ihracatçıların pamuklara sanılması adeta. İhracatçı pozitif ayrımsızla bizim çok ihtiyacımız olan dövize ulaşmamız çok kolay olmaz."

680 milyon dolar düzeyindeydi. Beklenti ise yılsonuna kadar bu tutarın 4.3 milyar dolar seviyesine ulaşması yönünde.

'İhracatçılara büyük destek olacak'

İSO Başkanı **Erdal Bahçıvan** "İhracatçılarımız için hayati öneme sahip olan reeskont kredilerinde bir süredir yaşanan sıkıntı, **İstanbul Sanayi Odası** olarak gündemimizde olan, çözülmesi için çaba sergilediğimiz ve katkı sunduğumuz önemli konuydu. Merkez Bankası'nın, ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürmesi ve firma limitlerini yükseltmesi, ihracatçımız ve **sanayicimiz** adına sevindirici, değerli bir karardır" dedi.

TİM Başkanı Mustafa Gültepe de yaşanan sorunlara sıkıntılara getirilen çözüm önerileriyle ilgili adımlar atıldığı için teşekkür ederken şöyle konuştu: "Bizim de söylediğimiz buydu, yani yüksek faiz oranlarına istinaden bir iyileşme yapılması... Bu düzenleme, hem finansmana ulaşma noktasında hem de finansmanı uygun koşullarda kullanma adına ihracatçılara büyük destek olacak. Burada istişarenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gördük. Çözüm odaklı olarak, üretim ve ihracatın büyümesi için atılan tüm adımları destekliyoruz." **İstanbul Ticaret Odası (İTO)** Başkanı **Şekib Avdagic**, de sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada "İhracatçı şirketlerin kredi maliyetlerini düşüren önemli bir adım atıldı. Ekonomi yönetimi politika setinde 'eşgüdümlü ince ayar' yapmaya devam ediyor. Ekonomi yönetiminin sıkı para politikası uygulamaları, seçici kredi mekanizmasıyla üretim ve ihracatı desteklemesi memnuniyet verici. Bundan sonra da fiyat istikrarı için çalışırken; üretim, ihracat ve istihdamı da içeren eş zamanlı mücadeleden vazgeçmemeliyiz" dedi.

krediye erişim şartlarını kolaylaştırmıştı.

Reeskont kredisinden rezerve katkı gerilemişti

Öte yandan reeskont kredilerinin döviz rezervlerine katkısı son yılların en düşük seviyelerinde idi. Merkez Bankası'nın verilerine göre, reeskont kredilerinin döviz rezervlerine kat-

kısı 2020 yılından itibaren düzenli bir şekilde düşerken, tutar 2020'de 23,06 milyar dolar, 2021'de 21 milyar dolar, 2022'de de 17,6 milyar dolara kadar indi. Bu yıl da tutar oldukça düşük seyrederken, yılın ilk 7 ayında reeskont kredilerinin döviz rezervlerine katkısı 2 milyar 574 milyon dolarda kaldı. Geçen yılın 7 ayında bu tutar 12 milyar

Merkez, reeskontta maliyeti düşürdü, firma limitleri arttı

Merkez Bankası, ihracatı teşvik için reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürdü, firma limitlerini yükseltti. Böylece ihracatçıların ve KOBİ'lerin finansmana erişimi artarken, finansman maliyetleri yaklaşık 15 puan azalacak.

BORSA-FİNANS

Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yaptığı sunumda, milletvekillerinin soruları üzerine sinyali verdiği reeskont kredilerindeki düzenleme dün geldi.

Bankalara gönderilen uygulama talimatına göre, TCMB'nin ihracat ve Döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri faizi hesaplama yönteminde yaptığı güncelleme sonucunda reeskont kredilerinin toplam faiz maliyeti, Merkez Bankası politika faizi seviyesini aşmayacak. Buna göre maliyetler dahil mevcut %43-%45 civarında kullanılan ilgili kredilerin toplam maliyeti yeni adım sonrası %30'a düşecek. Böylece ihracatçılara yönelik kullanılan ilgili kredilerin TL maliyeti 15 puan azalacak. TCMB, firma reeskont limitlerini ise KOBİ tanımında yer alan mali kriterin yüzde 50'si kadar belirleme kararı aldı. Buna göre, mikro işletmeler için reeskont limiti 5 milyon TL, küçük işletmeler için 50 milyon TL, orta ölçekli işletmeler için de 250 milyon TL olarak güncellenecek.

Bir diğer değişiklik ise net ihracat kriterinin hesaplanmasında firmaların yatırım malı ithalatının dışarıda bırakılması oldu. Bu değişiklik reeskont kredilerinden yararlanan

bilecek ihracatçı firma sayısı artacak.

Erkan Meclis'te sinyali vermişti

Bu karar, muhalefet vekillerinin TCMB'nin mecliste yaptığı sunumda "politika faizinin %30'da olmasına karşın ihracatçıların %45'in altında faizle finansman bulamadıkları" yönündeki eleştirilerinden kısa süre sonra geldi. Erkan mecliste toplam maliyetleri dikkate alan düzenleme yapılabileceği sinyali vermişti. Ekonomi yönetimi yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı artırıcı selektif kredi anlayışı yürütüyor. Reeskont kredileri de ihracat odağı ile artışın istendiği kredilerin başında yer alıyor. İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredisi günlük kullanılan limitleri ise ayrıca Hazine'de başlayan kademeli artışlarla seçimler sonrasında

10 katına çıkararak günlük 3 milyar TL'ye yükseldi. Süreçte %30 ek döviz satışı ve döviz satın almama taahhütleri de kaldırılarak ilgili kredi daha erişilebilir hale getirilmişti. TCMB 2022 yılında ihracatçılara toplam 346 milyar TL reeskont kredisini kullandı.

İş dünyası karardan memnun

Reeskont kredilerinde yapılan 15 puanlık indirim iş dünyası tarafından olumlu karşılandı. Kararı değerlendiren **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, İSO olarak gündemimizde olan, çözümleri için çaba sergilediğimiz ve katkı sunduğumuz bir konuydu. Üretim hayatımıza yönelik çözüm odaklı yaklaşım ve kararları nedeniyle Merkez Bankası Başkanımız Sayın Hafize Gaye Erkan'a ve çalışma arkadaşlarına **sanayi-**

Erkan, Fas'ta fonlarla buluşacak

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Hafize Gaye Erkan, 11-13 Ekim tarihlerinde Fas'ın Marakeş kentinde yapılacak Dünya Bankası Grubu ve Uluslararası Para Fonu (IMF) Yıllık Toplantıları kapsamında uluslararası fonlar ve yatırım bankalarıyla bir araya gelecek. TCMB Başkanı Erkan'ın Marakeş'te dünyanın en büyük portföy yönetim şirketi

olan Blackrock'ın yanı sıra JPMorgan, Deutsche Bank ve diğer merkez bankası başkanları ile görüşmesi bekleniyor.

Merkez'in rezervleri geriledi

Merkez Bankası brüt rezervleri, 29 Eylül itibarıyla 2 milyar 236 milyon dolar; net rezervleri ise 3 milyar 398 milyon dolar düşüş gösterdi. TCMB verilerine göre, bir önceki hafta 83 milyar 811 milyon dolar olan brüt döviz rezervleri, 81 milyar 575 milyon dolara geriledi. Altın rezervleri 41

milyar 692 milyon dolardan 40 milyar 629 milyon dolara, toplam rezervler 125 milyar 503 milyon dolardan 122 milyar 203 milyon dolara indi. Bir önceki hafta 24 milyar 34 milyon dolar olan net uluslararası rezervler, söz konusu haftada 20 milyar 636 milyon dolara geriledi.

TCMB'den yeni faaliyet izni

Merkez Bankası, TRPOS Ödeme Kuruluşu AŞ'nin ödeme kuruluşu olarak faaliyet göstermesine izin verdi. TCMB'nin söz konusu kararı, Resmî Gazete'nin bugünkü sayısında

yayımlandı. Karara göre, verilen izin kapsamında TRPOS Ödeme Kuruluşu AŞ, ödeme aracı kabul yetkisiyle sınırlı olmak üzere ödeme hizmetleri sunacak.

cilerimiz adına teşekkür ediyorum" dedi. **İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagic**'de, yaptığı değerlendirmede, "Ekonomi yönetiminin sıkı para politikası uygularken, seçici kredi mekanizmasıyla

üretim ve ihracatı desteklemesi memnuniyet verici. Bundan sonra da fiyat istikrarı için çalışırken; üretim, ihracat ve istihdamı da içeren eş zamanlı mücadeleden vazgeçmemeliyiz" diye konuştu.

NELER OLDU?

• **Türkiye**, 183 bin hekimle **kişi başına düşen doktor sayısında** Avrupa'da sonuncu oldu. Birinci sırada 377 bin hekim ile Almanya yer alıyor. AB İstatistik Ofisi Eurostat'ın açıkladığı güncel veriler 2021 yılına ait olduğundan, Türkiye'den Almanya'ya son iki yılda göç eden sağlık personeline ilişkin rakamlar ise hesaba katılmıyor.

• **İstanbul Sanayi Odası (İSO)**, **ISO 500** araştırmasının sonuçları ile 2022 yılında Türkiye'nin en büyük 500 **sanayi** kuruluşunun listesini yayımladı. Yayımlanan sonuçlara göre 2022 yılında **ISO 500** firmalarının üretimden satışları %119 artışla tarihin en yüksek seviyesine ulaşırken, ödenen maaş ve ücretlerin net katma değerden aldığı pay %26,9 ile **son yılların en düşük seviyesine** geriledi.

• **Türkiye'de AR-GE**: 2022 yılında AR-GE harcaması yapan **ISO 500** firmalarının sayısı 263'ten 260'a gerilerken, firmaların toplam AR-GE harcamalarıysa nominal olarak %81,8 artışla 16,3 milyar TL düzeyine ulaştı. Yı-ÜFE'den arındırıldığında firmaların AR-GE harcamalarının 2021 yılına kıyasla reel olarak %8 oranında azaldığı görüldü. Firmaların AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı ise yine aynı dönemde %0,44'ten %0,36'ya indi.

En çok AR-GE harcaması yapan sektörler sırasıyla 7,1 milyar liralık harcamayla otomotiv sektörü, 2,1 milyar liralık harcamayla elektrikli teçhizat imalatı sektörü ve 1,5 milyar liralık harcamayla bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı sektörü oldu.

• **Ve Teknoloji dağılımı**: Teknoloji dağılımı bazında bakıldığında geleneksel trendde büyük bir değişim yaşanmadığı görüldü. Düşük yoğunluklu **sanayilerin** toplam katma değerden aldığı pay %33,3'ten %28,9'a gerilerken, orta düşük teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** aldığı pay %32,4'ten %37,7'ye, yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payı ise %6,1'den %6,2'ye yükseldi. Orta yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payı ise %28,3'ten %27,2'ye geriledi.

• **Quacquarelli Symond'ın 'Dünya Üniversite Sıralaması**: Avrupa 2024' listesinde **Türkiye'den hiçbir üniversite ilk 100'de yer alamadı**. Avrupa geneli sıralamasında ODTÜ 124'üncü, İTÜ 138'inci, Koç Üniversitesi 174'üncü, Bilkent Üniversitesi 178'inci, Boğaziçi Üniversitesi ise 199'uncu sırada yer aldı.

• **Türkiye İş Bankası**, Cumhuriyetimizin 100. yaşısı vesilesiyle "Atatürk Vizyonuyla Gelecek Yüzyıla Bakış" temalı uluslararası bir konferansa ev sahipliği yaptı.

İş Bankası Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Bali, iktisadi bağımsızlık hedefinde Atatürk'ün ekonomi stratejilerini ele alırken; İtalyan akademisyen Fabio L. Grassi, Atatürk ve batı medeniyeti üzerine değerlendirmelerde bulundu. Nobel ödüllü iktisatçı Thomas J. Sargent ise rekabet, verimlilik ve yaratıcı yıkım kavramları çerçevesinde makro ekonomik politikalara ilişkin yorumlarını paylaştı.

• **Portekiz'den** yaşları 11 ila 24 arasında değişen 6 genç, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 32 ülkenin hükümetine, **iklim değişikliğiyle mücadele** konusundaki isteksizlikleri nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde dava açtı. Gençlerin hiçbir maddi tazminat talebinde bulunmadı.

“EKONOMİNİN DEVLERİNE EV SAHİPLİĞİ YAPMAYA DEVAM EDİYORUZ.”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından hazırlanan “Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2022 Yılı Raporu” açıklandı.

Listede, Bozüyük TSO üyesi 10 firma yer aldı. Listeye göre; Eti Gıda , Esan Eczacıbaşı , Eczacıbaşı Yapı Gereçleri, Kipaş Kağıt, C.P.Standart Gıda, Bien Yapı Ürünleri, Türk Demir Döküm, Vitra Karo,Zorluteks Tekstil, firmaları yer aldı.

Bozüyük TSO tarafından yapılan açıklamada, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu arasında Bozüyük TSO üyesi 10 firmanın yer almasından dolayı duyulan memnuniyet dile getirildi. Açıklamada, sanayi kuruluşlarının başarılarının devamı dilerken, şu ifadeler yer aldı “İstanbul Sanayi Odası'nın tüm ülke çapında yaptığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2022 araştırmasında ilçemizde faaliyet gösteren Park Cam Sanayi ve Ticaret A.Ş. firmamızın yer alması Bozüyük Ticaret ve Sanayi Odası olarak bizleri ziyadesiyle memnun etmiştir.

Her yıl İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu listesinde Bozüyük Ticaret ve Sanayi Odamıza kayıtlı ağırlıklı olarak üretim faaliyeti ilçemizde bulunan on firma yer almıştır.

Bu yıl 2022 listesine odamız merkez üyeliği bulunan Park Cam firması ile birlikte şubeleri bulunan , Eti Gıda , Esan Eczacıbaşı , Eczacıbaşı Yapı Gereçleri, Kipaş Kağıt, C.P.Standart Gıda, Bien Yapı Ürün-

leri, Türk Demir Döküm, Vitra Karo, Zorluteks Tekstil, firmaları yer almıştır.

Bu gelişmenin bir tesadüf olmadığını özellikle belirtmek isterim Bozüyük küçük bir ilçe olmasına rağmen bugüne kadar bünyesinde bulundurduğu ciddi sanayi kuruluşlarıyla ülke ekonomisine gerek ihracat gerekse de istihdam anlamında uzun yıllardır ciddi katkılar sunmaya devam etmektedir.

Son dönemde Bozüyük Organize Sanayi Bölgemizde ve İlçemiz genelinde yaşanan canlılık ve yeni yatırımlar Kent ekonomisinin ve buna bağlı olarak önümüzdeki yıllarda daha fazla yeni yatırımcının bölgemize geleceğinin müjdesini vermektedir

Bu haliyle bakıldığında zaten sürekli dışarıdan göç olarak büyüyen bir ilçe olan Bozüyük bundan böyle yeni yatırımlar ile büyümesini ve ülke ekonomisine katkısını daha da arttırarak devam ettirecektir.

Ülkemizin adeta ekonomik ve sanayi merkezi durumundaki İstanbul gibi bir şehre çok yakın konumda bulunan ilçemizi, yatırım yapmak amacıyla önümüzdeki günlerde sanayicilerimizin daha da çok tercih edebileceklerine inanıyorum.

Bu vesile ile bugüne kadar üretimleri, istihdamları ve Ülke Ekonomisine sağladıkları Katma Değer ile Odamız Üyesi olmalarından gurur duyduğumuz firmalarımıza teşekkür ederiz" **Aslı KARA**

